

GAZETA TRANSILVANIEI

STEAG RIDICAT LA
1838
GILBARITIU ȘI SFINȚII DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘII ÎNFRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRASOV
B-dul REGELE FERDINAND Nr.12 Tr.1513
Abonamentul anual lei 200. Autorizați și Societăți lei 50.
Anunțuri și reclame după tarif.

PROPRIETARA ASOCIAȚIUNEA ASTRA BRASOV
de la domiciliul pe Șoseaua nr. 1513
Atelierele tipografiei „Astra” Tr. 1502, în
Pagini 4-6-8 Lei 2.

Nr. 6
22 Ianuarie 1942

Anul 105

Despre Transilvania

de V. Brantse

Mi-a căzut în mână o foarte interesantă dare de seamă despre activitatea culturală a Românilor din Transilvania de Nord, semnată de dl. Gheorghe Dăncuș, un burt cunosător al realității ardelenice și un neobosit propagandist al sufletului românesc. După datele și cifrele ce ni se dau, publicațiile fraților noștri de dincolo de hotarele de astăzi s'au desfășurat în anul acesta într-un ritm de necrezut, pentru o regiune de așa veche tradiție culturală.

După datele și cifrele ce ni se dau, publicațiile fraților noștri de dincolo de hotarele de astăzi s'au desfășurat în anul acesta într-un ritm de necrezut, pentru o regiune de așa veche tradiție culturală.

Un singur ziar, „Tribuna Ardealului”, o gazetă „Săptămâna”, câteva calendare și anuare, iată ce au putut scoate teascurile ardelenice pentru cei 1.500.000 de Români, despărțiți în mod năprasnic de tulpina neamului din care fac parte.

Calendarul acesta ne transpun cu secole în urmă, ne evocă epoci de mult apuse, ne reamintesc vremurile eroice din secolul al XVIII-lea, când aceste calendare românești, apărute la Brașov, Sibiu, Buda sau Viena erau adevărate zăbăni naționale.

Calendarul acesta se explică de ce „Almanahul tineretului român” scris și tipărit de H. S. C. Episcopul Ioan Suoiu dela Oradea Mare, s'a epuizat din primele zile ale apariției.

Cărți propriu zise au apărut numai la Cluj în două edituri: una a P. S. S. Episcopului Nicolae Colan, care a publicat „Cărțile vieții” atât și cele șase numbre editate de „Tribuna Ardealului”, surprinzând culegeri de folclor și lucrări ocazionale.

Tarabă, marfă și clienți

de Ion Colan

Poate felul nostru de-a vorbi este, uneori, colturos, adică fără lustru. Ni-i mai la îndemână. L-am moștenit de când lăncușii a năpustit pe domnii dela Sibiu, în plină sedintă: Dvs. rămâneți să discutați aici, eu mă duc în munți și fac revoluție.

Nu-i făcut Ardealul ca de dragul obrazelor subiri să împerecheze cuvinte sonore, scorburoase ca sălciiile bătrâne. Ardealul n'are timp de asta și nici nu lesină auzindu-le.

Dacă-i place ceva, bine; dacă nu, el o spune „drept în față”.

Tot auzim de anumite vizite pe la curți mari și tot se întreabă: Care de ce s'a dus cutare, la cutare? Ce-or mai fi vrând? Ce-or mai spus la cale? Pe urmă vine cel totdeauna bine informat: Să știi că iar o pătim! Sunt destepti, Domnule, aia care i-a invitat. Am auzit că de-acolo, se duc dincolo și-apoi toți se vor întruni într'altă parte.

Altul, la fel de grijuliu de cotcodacitul gainilor din curtea vecinului și foarte atent la fiecare cucurigu de cocos cu penele într'alt loc decât acolo unde i le-a

Indiscreții voite

de I. Bozdog

E a doua carte, din seria celor apărute în 1941, în care se îmbrățișează cu aceeași căldură pătimășă soarta unui popor minuscul ca ființa etnică.

Este natural ca orice scriitor să-și iubească neamul și să-i preamărească virtuțile, dar disprețul și ura fără de măsură față de tot ce-l înconjoară și mai ales față de un neam care numai bine a făcut fraților săi, este caracteristica sectarilor, fie ei scriitori, politicieni etc. D-șoara Ignăcz Rózsa, în a sa „Pe urmele Ungurilor din Răsărit”, pe oât e condusă de nobila intenție de a-și cerceta și cunoaște frații răsleți, pe atât stropeste cu spume de venin, în toate cele 200 pagini ale notelor de călătorie, tot ce este românesc.

Sosită în țară cu pașaport, pentru a-și vizita rudele din București, se strecoară pe sub ochii indulgenței noastre sigurante, aci la Brașov, de unde, cu soția unui avocat, în același timp și șofer, cum și în tovarășia unui intelectual armean, profesor și astăzi la un liceu de stat românesc, reușește să treacă prin cheile Bicăzului spre țara Ciangailor. Cu câte palpatii și șirelicuri se strecoară printre călugării murdari și desculți spre Atelcuș, cum ni-meste d-șoara cu mândrie regiunea Adjud-Roman-Bacău. În acest colț de lume, străină natural sângerului d-sale, trăiesc într-o splendidă izolare, conservându-și, după o mie cinci sute ani aproape, nealterat tipul etnic caracteristic mongol cei peste 70.000 Ciangai, care au civilizat acea parte a Moldovei. Numele răurilor, munților și orașelor moldovene sunt până astăzi cea mai bună dovadă a pecetei spirituale imprimată de acești autohtoni, aceluia pământ, care în baza dreptului de primă ocupațiune este strămoșesc și pe care atâția regi de ai lor l-au și stăpânit, până când orientatul și barbarul

FOILETONUL GAZETEI TRANSILVANIEI

Tristeți de toamnă

Tristeți de toamnă cu aripi sure,
Coboară seara dinspre pădure,
Le poartă vântul și frunza moartă
Și orice suflet pribeag le poartă.
S'atin în umbră și la răscruce!
O, stai acasă, o, nu te duce!
Tristeți de toamnă pândesc anume
Pe cel ce singur colindă n' lume
Și vin să-ți țină tovarășie
Așa cum numai tristețea știe:
Ii duc, le buze, zâmbind, paharul,
Și sorbi, sârmane, întreg amarul.
— Tristeți de toamnă, când iese luna,
Sunt pretutindeni, sunt totdeauna,
Plutesc pe ape, s'arână n' ramari,
S'ascund sub streșini și-ți bat în geamuri;
Inchide ușa că-ți intră n' casă
Cu foșnet moale ca de mătășă.
— Tristeți de toamnă sunt zâne rele
Ii intră n' casă și plângi cu ele.
Ecat. Pitiș

Botezul de sânge

de Vasile Levărdă

Toți așteptau cu nerăbdare să tragă primele cartușe în dușmanii pe care-i păzise timp de doi ani, pe-a-prhape, la graniță.

Secretul operațiilor trebuia păstrat cu toate că neînălăturatul începuse pentru fiecare din noi, chestiune de minute.

În sfârșit, fără alt ordin, fără altă pregătire de moment (pregătirile erau perfectate în curs de doi ani), comandantul Companiei de Cercetare primește ordin să organizeze și execute o incursiune dincolo de pichetul Ropocel, din fața Seletolului, în interiorul poziției inamicului.

Se terminase cu temele, cu exercițiile, acum era realitate!

Continuare în pagina 3-a

...

...

INSTANTANEE

Zăpadă neagră

„Alb ca zăpada” este expresie demodată, devenită banală chiar. Tot așa, cum ar fi de pildă „albaștri ca cerul”, când te exprimi despre ochii cuiva. De aceea poezii, scriitorii în general, au mai abandonat de un timp încoace banala comparație și când vorbesc despre ochii iubitei îi numesc „albaștri ca peruzeaua” (cicoarea încă s'a demodat), — și nu mai zic „mâni albe ca zăpada” ci „mâni de albastru”, „gât de albastru” etc.

Dar abstrăgând dela faptul că zăpada, ca simbol al albeții s'a banalizat, mai e și alt motiv ce nu ne mai dă dreptul să facem comparația:

De pildă dacă ne-am duce în Alaska și-am vorbi de albul zăpezii, oamenii locului ar râde de noi. În Alaska zăpada adeseori e neagră, neagră ca păcura. Sună ca un fel de basm ce spun eu acum și totuși e adevărat. Zăpadă neagră pe piscurile munților din nordul departat s'a văzut cu zeci de ani înainte, nu este un fenomen. Cei dintâii care au descoperit această minune au fost turiștii americani și englezi. Multă vreme s'a crezut că e numai o amăgire a ochiului, o iluzie optică. Nefârșitele câmpuri de omăt prin care trec turiștii până să ajungă la piscurile munților, slăbesc și întunecă vederea. Mai pe urmă însă s'a constatat că culoarea neagră a zăpezii din Alaska nu e nicidecum o amăgire, după cum multă vreme s'a crezut.

Institutul meteorologic din Los Angeles, cercetând de aproape acest fenomen ciudat, a reușit să dea explicația adevărată. Culoarea neagră a zăpezii din Alaska provine dela un soi de viermi mărunți, niște animale microscopice, care în număr de miliarde și-au instalat domiciliul în sânul zăpezii de pe munți. Acesta le este singurul loc prielnic.

Câte o rază căldută de soare îi ademenește pe toți la suprafață și atunci zăpada apare neagră. Un curent mai rece însă e de ajuns să îndemne pe această puzderie de viețuți minuscule să se retragă în stratul cald de omăt, făcându-l astfel să-și recapete culoarea sa albă, naturală.

Ecat. Pitiș

Dr. UNGUREANU VALERIU

medic primar-chirurg
al Spitalului Gh. Mărzescu

REINTORS DE PE FRONT

reia consultațiile pentru
boli chirurgicale și de

— : — femei — : —

BRAȘOV, Strada Sf. Ioan 21
zilnic între orele 3-6

de povestit primele impresii din timpul luptei de noapte.

Fiecare trebuia ascultat, căci fiecare fusese impresionat diferit de ceilalți în momentul când și-a dat seama că se repede să prindă un Rus viu, sau să tragă în Ruși.

Alături de noi, în spatele unui deal scormonit de proiectilele artileriei rusești cu care ne răspuseseră la actul nostru de inițiativă, stă întins, cu o mână subțel, corpul neînsuleșit al eroului ardelean Hurdugaciu Teodor, pe care-l târăseră camarazii pentru a nu rămânea mort în mâinile dușmanului.

Botezul de sânge al batalionului nostru de Vânători Munte se făcuse odată cu căderea acestui erou ardelean.

Lângă corpul lui, stau cu lacrimile șiroaie pe obraji doi camarazi, tot ardeleni, al căror șir de gânduri nu n-drăznește nimeni să-l întrerupă.

G. Șt. Cazacu: Cântece din Sat. București, 1941

de Aurel Marin

Noua bibliotecă intitulată *Croni-carul* tipărește întâia sa carte, care e a opta din culegerile de versuri ale fecundului poet oltean, d-l G. Șt. Cazacu.

Cu deosebire interesant este modul de prezentare al acestei ultime cărți. După o succintă notă bibliografică, ni se enumeră publicațiile la care a colaborat autorul, precum și articolele câte s'au scris despre volumele anterioare.

O privire generală asupra activității literare își aruncă d-l Pan M. Vizirescu în „Poezia lui G. Șt. Cazacu”, remarcând nota personală a liricii acestuia.

Urmează apoi cele 15 poezii cu caracter social, care vor face obiectul prezentei dări de seamă.

Am scris altădată despre d-l G. Șt. Cazacu, numindu-l, pentru atmosfera gravă a versurilor sale, poetul melancoliilor.

Azi vom semnala o deosebire fundamentală de orizontul liric mai vechiu, atât în temele preferate cât și în interpretare.

Părăsind adeseori tonul elegiac și pe cel confesional, cu care cetitorii săi erau obișnuiți, d-l G. Șt. Cazacu se ridică vehement, protestatar, în numele unei lumi mai bune, apărută de credința strămoșească:

*Ehei, trage brazda, copile, și'ndeamnă!
E vreme de sbucium, ascultă și'nseamnă:
Ard negre ogoare sub tălpi... Înțelege,
Ce-așteaptă poporu'n cătușe de legi!...
(Cântec din sat)*

O undă de melancolie se strecoară, totuși pe alocurea:

*Mă poartă amintirea spre tine sat, departe,
Pierdut în umbra vremii pe șesuri
[dunărene,
Și răsfotește gândul trecutul ca
[pe-o carte —
In seara asta 'n care curg clipele alene...*

Poetul participă cu tot sufletul la descătușarea din nevoi a lumii umilite, adresându-se celor care rabdă:

Curierul „ASTREI” Brașov

Lista elevilor admise la Școala Țărănească a Despărțământului „Astra” Brașov, se va publica în Nr. de Sâmbătă 24 Ianuarie 1942.

Brașov-Stupini

Se aprobă reînființarea Cercului Cultural „Astra” la 6 Decembrie 1941 sub comitetul ales în adunarea generală, în frunte cu preotul Gh. Constantin.

Șirul gândurilor noastre sunt întrerupte de unul din cei doi—care nu se putea despărți de Hurdugaciu așa ușor—care, cu buza de jos tremurând ca înainte de a începe să-l bocească în hohote pe cel căzut, spune:

„Toadere, tu ai murit aici, noi, de vom scăpa acum, vom muri la celălalt hotar”.

Toți trei erau Ardeleni, iar Hurdugaciu Teodor era refugiat din Mureș.

Domnii abonați sunt rugați a achita abonamentul pe anul 1941

Administrația

*Martiri din lunca sărăcită,
Eu sunt al vostru, ori și când!*

Și tot el, cu gândul la strămoșii viteji are aceste accente de vigoare:

*Departa, de prin hăuri și păduri,
S'adună iarăși cete de panduri...
(Răsunet din Oltenia)*

O doină în vers molcom, vine să reîntregească această dorință:

*Intr'o zi, panduri
Poate vor veni,
Alte rosturi noi
Vor orândui:
Ctitorind la noi
Sat fără nevoi,*

Remarcabile icoane de viață sătească, în destășurarea de domoale peisaje, ni se perindă prin fața ochilor în *Răstălmăcire, Satul meu, Icoane sătești* ca și în *Izvor*, limpede mărturisire de credință în vremurile noi.

O mare dragoste se revarsă din versurile de față, dragoste pentru locurile natale către care, azi orășenizat, poetul se simte atras cu neînălăturabilă putere.

Înțelege mai bine acela care citește versuri ca acele de mai jos, această stare apropiată de devoțiune!

*Și mi-a fost altar de închinare,
Brazda înșoritelor ogoare.*

Indepărtându-se, cu bună știință de preocupările de ordin strict intimist, d-l G. Șt. Cazacu binemerită elogiul dela toți acei care se interesează de ridicarea morală a vetrei strămoșilor, a satului.

Incercând o coardă nouă, d-sa a deschis totodată și o nouă cale, pe care ne duce încrezător în forța de renaștere a neamului.

Strigături hunedorene

*Vai mândruță cum te-aș bate,
Da mi-s mâinile legate
Cu'n fir de mătăsă neagră,
Nu te poci bate de dragă...*

*Zis-o mama să mă 'nsor,
Ca să-i aduc ajutor,
S'o trântescă de cuptor
Și de vatră
Câte-odată,
Când o fi mai supărată...*

*Măi bădiță, puile,
Nu crede minciunile
Ce le fac vecinele;
Ele zic focul le bată
Numai ca să ne despărta...*

*Mândra mea frumoasă ești
Colea când te rumenești,
Dar când ești ne rumenești
Pari ca dracu de urfă...*

*Pentru mândra ca lumina
Toată noaptea călcai tina,
Pentru mândra ca nuiava
Toată noaptea bătui neaua...*

*Alduiește-l, Doamne, dor
Că-s bolnavă și nu mor,
Alduiește-l, Doamne, drag
Că-s bolnavă și nu zac...*

(Auzită dela Sinefta Nicolae, comuna Zlaști).

Culese de Nicolae M. Isac

Tarabă, marfă și clienți

de Ion Colan

Continuare din pag. 1-a

Țăranul nostru, răsărit din brazdă odată cu primul fir de grâu sămănat vreodată în ea, rabdă furtul boilor din bătaură, al carului din șură, al orătăniilor din ogradă; dar să nu te muște șarpele de inimă, să-i rupi un bulgăre din holda lui!

Că atunci se ridică năpraznic și prin gura feciorului de popă din Năsăudul grăniceresc, trăsesc cuvintele înfricoșate:

*Să nu dea Dumnezeu cel sfânt,
Să vrem noi sânge, nu pământ!
Bolșevicii ar putea da bune
informații în privința asta despre noi.*

Marfă, tarabă și clienți?

Poate, dar nu ne considerăm nici una. Noi azi vorbim altă limbă, foarte deosebită de cea din 1940.

Cei dela Răsărit ne-au ascultat. Și nu le-a plăcut.

Sau crede, poate, cineva că mai suntem dispuși să ne umilim strămoșii, eroii de ieri și crucile de pe mormintele proaspete de azi?

Cine-o face, uită că noi la târguri în sate vecine nu mai mergem.

Știri din Crislan

Ajutorul de iarnă. Prin colaborarea tuturor autorităților locale, s'au colectat pentru ajutorarea familiilor nevoiașe suma de lei 15.800 și următoarele cantități de alimente: 935 kg. de cartofi, 70 kg. fasole, 56 kg. făină, 650 kg. lemne și alte alimente în cantități mai mici, precum și 35 obiecte de îmbrăcăminte.

La reușita colectei, Baza aeriană a contribuit într-o mare măsură.

Distribuirea s'a făcut prin Consiliul de patronaj pe baza fișelor întocmite în acest scop.

Au fost ajutate 52 de familii cu alimente și bani în valoare de Lei 26.100, precum și cu îmbrăcăminte în valoare de Lei 27.499. Au fost preferate familiile cu copii mulți. Astfel au primit obiecte de îmbrăcăminte 41 elevi de școală.

Culturale. Din ciclul de conferințe organizat de Cercul „Astra”, condus de d-l Subinsp. Șc. Gh. Pavel, s'a tratat Duminecă 11 l. c. subiectul „Comunismul în lumina Evangheliei” de către Pr. Ion Micu.

Odată cu instalarea aparatului de radio dăruit de Despărțământul „Astra” Brașov, s'au început ședințele de lectură, ce se vor ținea regulat în Dumineci și sărbători în localul Casei Culturale.

Conferințele următoare, cu subiect național politic, se vor ținea Duminecă 25 l. c.

P.

Curierul Crisbavului

Comitetul de patronaj al operilor sociale, a organizat, în sala culturală „Astra”, cu prilejul sărbătorilor Crăciunului și Bobotezei, 4 serbări, urmate de dansuri naționale, realizându-se un venit curat de 30.027 lei. Din acești bani, 24.923 lei s'au trecut în fondul Comitetului de patronaj, iar 6.104 lei au fost dați pentru casa Culturală „Astra”.

Comitetul de patronaj, a împărțit, la văduvele de războiu, familiilor mobilizaților și săracilor din comună, cu prilejul sărbătorilor Crăciunului, ajutoare în alimente, îmbrăcăminte și bani, în valoare de 36.894 lei.

Un merit deosebit, pentru înfăptuirea acestei opere creștinești, îl are D-l Valentin Rasu.

Din lumea largă

Castelele lui Molotov

Odată cu ocuparea Crimeii a căzut în mâinile Germanilor luxosul castel, proprietatea lui Molotov, care a locuit aici tot timpul verii și până în ajunul conflictului.

Această bijuterie artistică, aparținând odată Principelui Iusupov și situată într-una din pozițiile cele mai frumoase ale țărmului Crimeii, formează un contrast tipător cu cabanele dărăpănate de pescari, presărate de-a lungul coastei.

Membru al celui mai select și ermetic club englez, proprietar al unuia din cele mai frumoase castele rusești, stăpân al fostei argintării a Țărilor, Molotov apare ca un autentic reprezentant al proletarilor. Dacă la acestea mai adăugăm strânsele prietenii ale Doamnei Molotov cu bancherii Englezi și Americani, cum și nesfârșita ei garderobă în care figurează blănurile cele mai scumpe, ne putem da seama că, în douăzeci de ani, bolșevismul a izbutit să niveleze omenirea și să distrugă categoriile sociale.

Primii ochelari

Primii ochelari, se spune, ar fi venit din China, însă s'a constatat că această părere este greșită. Ochelarii sunt de origine europeană și datează din prima parte a evului mediu. Robert Baco dela Universitatea din Oxford a observat efectul sticlelor șlefuite concave și convexe; fiind însă învinovățit de vrăjitorie, a trebuit să renunțe la experiențele sale. Folosirea acestei observațiuni pentru ochelari se atribuie mai multor savanți. Conform unei afirmațiuni, nobilul Salviano degli Armati din Florența, decedat în 1377, ar fi fost acela care a inventat ochelarii. Purta însuși primii ochelari. Alții spun că Alessandro de Spina ar fi părintele ochelariilor.

Prima umbrelă

Prima umbrelă este citată într-o scrisoare din 800 după Hristos a abatelui Alkuin de Tours, adresată episcopului Arno von Salzburg. Abatele scrie aci că i-ar trimite „un acoperiș purtător pentru a feri mult stimabilul Dvoastră cap de ploaie“.

Primul microscop

Primul microscop a fost construit de Zacharias Janssen în anul 1590. În decursul veacurilor, acesta a fost mult perfecționat, ajungându-se la ultra-microscopul electronic al zilelor noastre.

Peste 100 milioane Japonezi

Conform ultimului recensământ, populația totală a imperiului nipon se cifrează la 105,2 milioane oameni. Dintre aceștia, 73,1 milioane în Japonia centrală, 24,3 milioane în Coreea, 5,8 milioane în Formosa, 1,3 mil. în Kwantung și 0,4 respectiv 0,1 milioane în Sacalinul de Sud și în mandatele din Oceanul Pacific. Din 1935 până în 1940, populația Japoniei s'a mărit cu 6,2 milioane, adică cu 6,4%. Densitatea populației a crescut dela 181 în anul 1935 la 191 în anul 1940 și este întrecută pe tot globul pământesc numai de Belgia și Olanda. Provincia Tokio cuprinde 7,3 milioane oameni. Densitatea populației în provincia centrală Xanto, pe insula Hokkaido, este de 523 oameni pe kmp. Japonia posedă acum 4 orașe cu mai mult de 1 milion locuitori: Tokio cu 6,7 mil., Osaka cu 3,2 mil. Nagoya cu 1,3 mil. și Kyoto cu 1 milion de locuitori. În 1930, Tokio avea 2 milioane, iar Osaka 2,4 milioane locuitori. S'a înmulțit deci populația îndeosebi în orașele mari, fiindu-se seama că și Yokohama și Kobe, cu câte 968.000 locuitori, au ajuns aproape la limita de 1 milion. În total trăiesc în cele 45 mari orașe japoneze aproximativ 21 milioane locuitori, ceea ce înseamnă 29% din totalul populației.

Carnet contemporan

IX.

Nu este multă vreme de când, în lumea noastră literară, a făcut oarecare valvă acuzația adusă scriitorilor români că nu iau parte, cu scrisul lor la războiul dus împotriva bolșevismului.

Principala învinuire însă pare a fi fost că aceștia nu dau la iveală cărți în care să se arate în justă lumină prefacerile prin care trecem, vieța de pe front, etc.

Răspunsurile au fost diferite.

Pe de o parte s'a documentat că pentru o operă de artă este nevoie de un lung timp de gestație, scriitorul înregistrând acum doar semne și ecouri; pe de alta, a apărut o întreagă serie de cărți-reportaj.

Să fie oare căile indicate pentru noi?

De bună seamă că toate aceste din urmă manifestări, în care războiul ne este desvăluit în cruda-i realitate, sunt interesante, după cum adevărurile cu privire la nașterea unei opere sunt incontestabile.

Alta cată totuși a fi menirea scriitorilor români, din acest scurs an învolburat 1941.

Scriitorii români trebuie să arate lumii, limpede, cu acte, unde este și cum este *Țara Românească*. Poate nu numai ca să afle străinii, ci noi înșine.

Nu ne gândim la sarbede publicații de propagandă, ci la lucrări de proporții, alcătuite după anumite planuri hotărâte de comisiile de scriitori.

Mobilizarea scriitorilor s'ar face așadar pe specialități: istorici, geografi, istorici literari, filologi, etc.

Am avea în acest mod cărțile de temelie ale neamului nostru. (De sigur că și există asemenea cărți, dar sunt alcătuite pentru alte scopuri, cu imixtiuni ce nu-și au locul într-o carte ca aceea dorite de noi.)

Nu numai literatură de război cerem scriitorilor români și nici numai de îmbărbătare a spiritelor, ci una care să oglindească temeuriile de viață ale acestui îndelung hărțuit neam.

În această direcție trebuie atrasă atenția contemporanilor și îndreptate eforturile ce se cuvin.

A M.

Indiscreții voite

de I. Bozdog

Continuare din pagina 1-a

cioban, infiltrat, l-a sufocat cu numărul. Mai târziu, i-au răpit și limba și i-au deformat obiceiurile, i-au împetrișat portul, a cărui originalitate și vechime abia dacă o mai poți dibui în cingătoria roșii ce le atârna din brâu. — Iată și câteva nume de orașe cu numiri străvechi: Bacău (Báko), Adjud (Egyed-falva), Siret (Szeret), Pipirig (Pipirig), Ceahlău (Csaló) etc. De-acum glumele prietenului meu *Zachi* despre Chișinău (Kis Jenő), Galați (Gál Laczi) au trecut în rândul prevestirilor sinistre, căci d-șoara Rózsa le-a confirmat ca adevăruri istorice.

D-șoara a fost de multe ori la București, pe care-l iubește pentru pitorescul lui și pentru atracțiile vieții boeme care aici se poate trăi nu numai în toate fazele sale romantice, dar, care este și mormântul alor peste 100.000 de suflete frățești ale d-șoarei, căci aceștia duc aici adevărată viață de troglodiți. Aici vestește floarea tineretului din Săcuime și se prostituaiază în mlaștinele imoralității Capitalei. Stă-

Noroc de Căminul Diaconeselor reformate și de această biserică națională, care este cel mai de seamă balast contra desnaționalizării. De altfel și tă-

nărul preot reformat din Constanța, ca și cel din București și cei din Bucovina sunt singurele piedeci ale pieririi neamului nobil. În București, în special cartierul Pantelimon este lacul morții „boanghenilor“.

Alt drum făcut în Bucovina, unde trăesc alte 32.000 de Săcui, — cu care voiau înainte de războiu să stăpânească Bucovina și Universitatea din Cernăuți. Aici trăesc în condiții și mai detestabile cei mai conștienți țărani artiști, adevărați Rinalzi și Siegfriezi, sub cuernica îngrijire a bunului Kálmán.

Că nu poate spune mai mult nici d-șoara despre activitatea societăților „religioase“ din Bucovina și vechiul regat, ca și d-l Toth Sándor în a sa „Robia de 22 ani a Ardealului“ e dela sine înțeles. De un lucru ne asigură însă amândoi, că pentru acești frați ai lor stăpâna adevărată a sufletelor e „Marea Doamnă“, sub protectoratul căreia lucrează, adună sume însemnate de bani și daruri, spre a servi cauza definitivei eliberări, sau, dacă și Dumnezeu va vrea așa: A marii încorporări.

Casă de Mode din București

caută coupeur perfect pentru taioare și mantouri.

Oferte în scris se vor adresa Agenției de Publicitate

„Reclama“ București, Str. Sărindar 12, sub „coupeur“

Portocale

proaspete cojite zilnic la Fabrica

„H E S S“

se găsesc de vânzare la toate prăvăliile respective cu prețuri de cost.

Citiți

Gazeta Transilvaniei

Dr. D. Găl dău
Medic radiolog șef

Consultații

orele 8 - 9
4 - 6Strada Virgil Onișu Nr. 4
(Lângă Liceul „A. Șaguna“)

CRONICA Sportivă

BRAȘOV

Ski

Pe Postovar, având loc un concurs de ski, s'au înregistrat următoarele rezultate:

1. Vasile Ionescu (A.S.M.B.) 2 m. 11 s. 8
2. C. Ciocoiu (I.A.R.) 2 m 14 s. 0
3. Sulică D. 2 m. 14 s. 9
4. Gatzner Fritz (K.S.V.)
5. Văcariu Ștefan (U.A.B.)
6. Coliban I. (A.S.M.B.)

*

La concursul de ski care va avea loc la Satulung în ziua de 25 Ianuarie a. c. și-au anunțat participarea până acum: U.A.B., I.A.R. și Metrom.

*

Concursul de ski care va avea loc la Satulung în ziua de 25 Ian. a. c., va fi organizat de A. S. C. „Isvorul“, unde se vor pune la dispoziția concurenților premiați două cupe și numeroase alte premii.

Tennis de masă

Federația Română de „tennis de masă“, a trimis D-lui Gh. Bucur președintele districtului Brașov o adresă, în care se tranșează organizarea campionatelor naționale în orașul nostru. Se știe că susnumitele campionate au mai fost organizate în orașul nostru în anii 1938—1939 și au reușit excelent. Dl. Gh. Bucur a trimis răspunsul necesar F.R.T.M.-ului și așteaptă hotărârea definitivă.

Primăria Municipiului Brașov
Serviciul Administrativ

No. 30613/1941.

ANUNȚ

La Municipiul Brașov sunt vacante următoarele posturi bugetare:

1 inginer-constructor, 1 desenator și 1 mecanic.

Cererile pentru numirea sau transferarea în aceste locuri, se vor înainta Municipiului cu toate actele necesare, până la 28 Februarie 1942.

Brașov, la 14 Ianuarie 1942.

p. Primar, p. Secretar General
Dr. Sever Pop Dr. St. Popovici

Nr. 11481/942.

ANUNȚ

Se aduce la cunoștința Doamnilor proprietari, chiriași principali și subchiriași, că în conformitate cu adresa Nr. 33573 din 22 Decembrie 1941, a președinției Consiliului de Miniștri, Institutul Central de Statistică București, sunt obligați să aplice un timbru de 5 lei statistic, pe fișele de imobil Nr. 2 și 3, întrucât aceste fișe sunt considerate ca declarație de schimbarea domiciliului.

Aplicarea timbrului se va face în modul următor: partea din stânga pe fișa Nr. 2 și 3 care rămâne la biroul cărții de imobil, iar partea din dreapta reprezentând o figură de țaran având scris deasupra cuvintele „România 1941“, iar sub figură cuvintele „Putea țării să în numărul fiilor săi“ se va aplica pe fișa Nr. 2 și 3, care se ia de către prezentator.

Fișele prezentate fără timbru nu vor fi primite.

Cu această ocazie se reaminteste că fișele Nr. 2, 3 și 4, prezentate la biroul de populație și cartea de imobil, trebuiesc să fie scrise citet, completate cu toate datele și semnate pe verso de către proprietar și locatarii principali.

Acele care nu vor îndeplini aceste condițiuni, vor fi refuzate.
Brașov, 14 Ianuarie 1942.

Șeful Bir. de Populație
Comisar,
Th. Bălan.

CRONICA RAZBOIULUI

FRONTUL DIPLOMATIC

Intre faptele demne de atentie ale zilei, inregistrăm preliminariile conferintei pan-americane, care a inceput la Rio de Janeiro, capitala Braziliei.

Amăntele care vin în legătură cu această adunare a statelor din nordul continent indică tot mai precis intențiunile guvernului din Washington de a crea o autoritate continentală, atrăgând în orbita politice sale atât țările mari, cât și pe cele mari din America de Sud. Presa europeană reține cu tot interesul aceste amănunte. Pare că s'ar cristaliza o largă colaborare economică între partea nordică și cea sudică a continentului american, dar și în această privință putem observa măsurile de precauție a guvernelor din Sud, pentru a nu rămâne simple marionete într-un teatru de pupi regizat de d-l Roosevelt.

Dacă nu vom putea înregistra o colaborare activă a Braziliei și Argentinei cu guvernul dela Washington și dacă cele două state vor refuza până la sfârșit să-și angajeze armata și aerodromurile și porturile în slujba războiului mondial, Statele Unite încearcă să obțină cel puțin materiile prime de care dispun aceste două mari state sud-americane, grație cărora să se compenseze pierderile suferite prin înfântările japoneze. Deasemenea să-și asigure surplusul de cereale și produse agricole necesare alimentării aliatului englez de peste Ocean.

Argentina este grănarul Americii de Sud și totodată țara cu producția agricolă cea mai variată, Brazilia, lăsând deoparte producția de cafea, posedă cele mai intense, crescătorii de vite, cea mai vastă cultură de porumb și o bine îndrumată exploatare a plantațiilor de cauciuc. Ambele state dispun apoi de importante resurse miniere, între care minerele de cositor se află pe primul plan. Este deci foarte lesne de înțeles că țările care au primit-o cele două state sud-americane atât din partea d-lui Churchill, cât și din partea d-lui Roosevelt.

Argentina, a luat zilele acesteia măsuri extrem de aspre față de manifestările politice contraveniente la linia de conduită neutră a guvernului, iar în Brazilia, primul ministru însuși a ținut să sublinieze că țara lui nu urmărește gânduri dușmanoase împotriva nimănui.

La propunerile Statelor Unite, atât Brazilia, cât și Argentina au ținut să lanseze încă de la început, ca orice desvoltare ar da producătorilor de cauciuc și cositor, cât și celorlalte ramuri de producție înțelegându-se colocviul pan-american, nu se vor face decât prin capitaluri naționale, și numai în măsura în care vor primi asigurări concrete, că aceste industrii și ramuri de pro-

ducție se vor putea bucura de viața proprie și prosperă chiar și după războiu.

Un alt fapt care reține și în momentul de față atențiunea opiniei publice mondiale, este agresiunea săvârșită de un vas de războiu gaullist, împotriva unui port spaniol din fața golfului Mozambic. Vasul gaullist a bombardat portul Santa Izabel de pe insula Fernando-Po, lovind și un vapor spaniol.

În primul moment s'a vorbit despre o intenție comună spaniolă și germană, împotriva acestui act care lezează grav suveranitatea poporului spaniol și uzanțele internaționale. Dar imediat după aceasta, s'a precizat că Spania își ia deocamdată singură sarcina de a obține satisfacție din partea gu-

vernului englez. Guvernul spaniol a adresat deci o energică notă de protest către guvernul englez, prin ambasadorul spaniol la Londra. O notă similară a fost trimisă și ambasadorului Marelui Britanii la Madrid, șir Samuel Hoare.

În sfârșit, menționăm reveniriile ce se fac asupra ultimelor măsuri luate pe teritoriul turcesc și anume, interdicția pentru vasele de tonaj mic de a pătrunde în apele Marii Negre și invitația făcută de ambasada engleză către supușii englezi, de a părăsi teritoriul otoman.

Oricari ar fi hotărârile Turciei ele nu vor putea fi bazate decât pe ecourile întrevederii dela Moscova, care ne arată că Rusia are drept un pretendent vehement asupra Bosforului și Dardanelor.

Asalturile rusești asupra Azovului

Stirile care sosesc permanent de pe frontul din Răsărit arată că asalturile asupra trupelor germane stabilite în linia de iarnă, deși sprijinite în intensitate, au fost pretutindeni anihilate.

Luptele cele mai importante sunt localizate în jurul Leningradului, în sectorul central, în jurul Charkowului și în Crimeea.

În cursul luptelor din jurul Leningradului, trupele de asalt germane au distrus cinsprezece blok-hausuri betonate ale trupelor sovietice, provocând înamicului pierderi serioase și capturând un însemnat număr de arme.

În Marea Albă, submarinele germane sunt foarte active și au scufundat un submarin sovietic. Nici trupele finlandeze nu cunosc ce însemnează pierderea de timp, atacând cu forțe mereu noiite liniile sovietice și respingând tentativele de atac sovietice, după cum arată comunicatele oficiale.

În regiunea centrală, care se întinde dela Estul lacului Ilmen până la Est de Kursk, luptele care se dau cu o intensitate puțin obținută, de-

oarece, mai ales aici, Sovietele aruncă în luptă mari masse de trupe și adeseori execută chiar șarje de cavalerie. Totuși, comunicatele germane arată că și în acest sector atacurile rusești n'au putut obține nici o îmbunătățire a situației, ci, din contră, trupele germane au reținut unele localități care nu intrau în planul liniei de iarnă. Un sat transformat în fortareată, unde Rușii sperau să obțină o oarecare rezistență, a fost de-așemenea cucerit de către elementele de soc.

La Sud-Est de Charkow, un batalion bolșevic încercând să străpungă liniile germane, a fost respins, iar după aceasta, trupele germane au urmărit pe înamic pe o distanță de mai mulți kilometri.

Comunicatele germane mai anunță importante distrugerii de materiale și mijloace de transport pe toată lungimea frontului.

În Crimeea, luptele continuă cu intensitate, anihilând intenția comandamentului ruseșt de a obține un succes prin surpriză.

Succesul forțelor româno-germane în Crimeea

Ultimele comunicate vorbesc despre o energică contra-ofensivă a forțelor aliate româno-germane, în Crimeea. Luptele au continuat pe deoparte pentru despresurarea Sevastopolului, operațiune care a reușit pe deplin și pe de altă parte, pentru nimicirea forțelor rusești care reușiseră să debarce la Feodosia.

Împotriva surprizei rusești, România și Germania au opus o vie rezistență, care s'a transformat apoi în ofensivă cu inițiativa proprie, mergând până la recuperarea importantului port dela intrarea Mării de Azov. Inamicul a avut aici pierderi dezastruase și câteva mii de prizonieri.

La 58 km. de Singapore

Aceasta este distanța la care se află trupele japoneze în raport cu fortăreața Singapore. Știrile este anunțată lapidar de comunicatul oficial al comandamentului imperial japonez. Un alt comunicat completează știrile, arătând că lupta decisivă este considerată în iminență.

Coloana occidentală japoneză, după înseși arătarile engleze, a reușit să străpungă liniile de apărare ale regiunii Singapore și după toate probabilitățile a putut în acest caz să-și unească forțele cu coloana de pe coasta orientală. Rezistența engleză din centru pare a fi deci complet impresurată, ceea ce n'ar mai putea da loc nici unui proiect în privința capacității ei de luptă.

Situația la Singapore este atât de precară, încât se afirmă că Englezii pregătesc aruncarea în aer a orașului. Chiar dacă acest lucru se întâmplă și chiar dacă din Singapore n'ar mai rămâne nici o urmă, totuși n'ar putea să schimbe cu nimic situația strategică, de oarece insula Singaporeului va suferi totuși schimbări radicale de amenajamente din partea Japonezilor, după cucerirea ei. Neputem decât seama de acest lucru, dacă constatăm că prin străpungerea liniei de apărare la Malajei, Japonezii au reușit să întreruă complet traficul maritim între India și Singapore, deși nu dispun acolo de nici un amenajament special.

Această cheie a Oceanului și a

de **Mardare Mateescu.**

căilor de navigație către Australia, nu va fi lăsată prea ușor din mână de către Englezi, care în ultima instanță au luat o măsură excepțională, mobilizând pe toți Indienii aflați în Singapore. Precum se putea prevedea din vreme, partea de Sud a peninsulei malaieze va fi teatrul unor lupte pe viață și pe moarte, al căror rezultat va aduce învingătorului lauri unei bătălii ce va face epocă.

Preludiul acestei bătălii îl constituie faptul că aviația japoneză atacă, în valuri succesive și fără întrerupere, portul, instalațiile petrolifere și aerodromurile Singaporeului. Neîntâlnite explozii au fost înregistrate și zările japoneze reproduc mii de imagini trimise prin telegrafii, despre ravagiile pe care aviația și artileria grea japoneză le fac asupra insulei fortificate din vârful peninsulei Malacca. Căci trebuie să reținem că și artileria grea japoneză bombardează fără încetare mărele port. După comunicatele radiodifuziunii engleze, viața în Singapore a devenit un adevărat iad și lumea e complet dezorientată de repetatele bombardamente care au loc în momente când nimeni nu se așteaptă la ele.

Un comunicat englez, voise acum câteva zile să ridice cât de puțin moralul populației, afirmând că aviația engleză deține superioritatea în acest sector al frontului. A trebuit însă să se răzînd imediat asupra acestei afirmații, contrazisă în mod categoric de vehemența și eficacitatea atacurilor aeriene japoneze.

India vrea libertate

Anglia nu suportă numai șocul armelor japoneze. Ea trebuie să suporte și un foarte puternic șoc intern în cuprinsul coloniilor care jindulesc după libertate. În Birmania, primul ministru a fost destituit pentru că susținea teza înamicului. În Borneo, capeteniile băștinașilor fac deasemenea front comun cu japonezii, iar în India întreaga naționalitate indieni nu conțenească a sicașa toate intervențiunile britanice, propagând lupta pentru eliberarea națională.

Nemulțumiri la Ciunking

Președintele Consiliului Legislativ, d-l dr. Sung Fo, subliniază că ajutoarele primite, ori cât de mari au fost, sunt insuficiente dacă nu se continuă cu trimiterea lor. După Sung Fo, tentativa engleză de a abandona emisera Pacificului până la lichidarea războiului din Europa, ar putea avea drept repercusiune o înțelegere între China lui Chang-Kai-Shek și Japonia.

Gitii cel mai vechiu ziar

„Gazeta Transilvaniei” este cel mai vechiu ziar din România.

Gazeta Transilvaniei

D-l ION COLAN fiind din nou chemat la unitatea sa, până la întoarcere răspunderea ziarului trece asupra **D-lui Ion Bozdog**